

I

Er is altijd eerst weerstand. Voordat ik hier binnenkwam heb ik mijn gezicht binnenstebuiten aangetrokken, zodat Hanne mij niet kan zien. Ze kent mijn naam. Ze heeft dingen over mij gelezen. Maar een mens wordt pas echt als je zijn gezicht hebt gezien. Het is te vroeg, en of die tijd ooit komt weet ik niet.

De tijd lijkt zich vaak aan mij te onttrekken. In deze kamer heeft de klok geen wijzers. Dit registreer ik als een gegeven. Pas later zal ik me erover verwonderen, als ik op straat loop en me niet meer tot die vrouw hoef te verhouden, als de mist optrekt en de radertjes weer met hun tandjes in elkaar haken om alle indrukken te verwerken.

Hanne denkt misschien dat dit angst is. Als angst een kleur had, was het donkerblauw, zoals het uur tussen dag en nacht. Dat onbestemde uur, waarin je niet weet of het vroeg of laat is. Alleen dat het tijd is.

Ik laat haar denken. Ik kijk naar haar en tegelijkertijd zorg ik dat ze mij niet ziet. Hanne vult de ruimte op een andere manier dan ik had verwacht. Er is ook ruimte voor mij. Haar gezicht heeft zachte trekken. De glazen van haar bril zijn rond. De blauwe ogen zijn onder-

streept met dunne lijntjes. Donkerblauw als mijn angst. Het blonde haar valt steil en fijntjes vanaf een scheiding tot op haar schouders. Ze heeft een pony, die net als het langere haar keurig bijgepunt is. Ze heeft mijn hand geschud in de wachtkamer, al was het meer een zacht drukken. Onderweg naar haar kamer vroeg ik me af hoe vaak ik al zo voor het eerst achter iemand aan ben gelopen, naar een kamer toe, naar een dicht gezicht.

‘Ik ben blij dat je gekomen bent,’ zegt ze.

Ik haal mijn schouders op. ‘Ik zag je naam op de brief met de afspraak. Ik wilde toch even zien wie je bent.’

Ze kijkt serieus en lacht af en toe met haar ogen, niet met haar mond. Dat bewaart ze misschien voor later. Het is iets vriendelijks dat echt lijkt. Toch lach ik niet terug. Ik laat haar praten en vriendelijk zijn, kan de kamer elk moment verlaten. Of dat nu door de deur of drastisch door het raam is, met een sprong.

De kleurloze dingen in het interieur. De vloerbedekking is zwart, zodat ik steeds in een afgrond dreig te vallen. De schilderijen zijn willekeurig: een wazige impressie van het kasteel in de stad op het ene en een verzameling houten huisjes op het andere.

‘Wat een deprimerende dingen om naar te kijken,’ zeg ik.

‘Vind je? Ik word er wel rustig van.’

Rustig. Is ze dan normaal niet rustig? Of wordt ze onrustig van mij? Ik snap niet wat ze bedoelt, maar ik gun haar niet dat ze dat te weten komt doordat ik ernaar vraag.

De meubels en mappen grijs, het computerscherm grijs. Er is hier niets dat uitnodigt om te spreken, te delen. Behalve dan misschien dat mens, als ik beter van

vertrouwen was geweest. Ze is het enige met wat kleur in de kamer, met haar bloemetjesblouse die ik in geen honderd jaar zelf aan zou trekken. Langs haar heen biedt het raam een uitzicht op daken, de kerktoeren, het kasteel, de haven. Een meeuw speelt met de thermiek. Hij hangt daar maar en loert naar mij met zijn kraal-oogjes. Vogels vliegen laag. Er is zeker regen op komst. De lucht is onmiskenbaar herfstig met zijn vlekkerig blauwe en loodgrijze streken. Er zijn watten opgeplakt, een beetje uit elkaar getrokken, zoals je wolken zou tekenen: recht aan de onderkant en boven kruinerig als bomen.

‘Wil je niet iets zeggen?’

Mijn vingers spelen met de knieplooiën van mijn spijkerbroek. Ik heb twee paar, een lichte en deze. Als de ene in de was is, heb ik de andere aan. Veel kleren heb ik niet, alleen wat ik nodig heb. Moeder heeft een inloopkast vol met kleren die ze nooit draagt. Ik vond dat altijd zonde.

‘Wat zou ik moeten zeggen?’

‘Wat je maar wilt.’

‘Over twee maanden zeg je vast opeens je baan op.’

‘Dat lijkt me sterk. Ik zit hier al dertig jaar. Jij hebt zelf psychisch lijden ondervonden – ik heb het lijden van andere mensen gezien. Het heeft me nooit afgeschrikt, en ik doe dit werk graag.’

Gefeliciteerd, denk ik.

‘Je bent niet eens psycholoog of psychiater.’

‘Nee, ik ben psychiatrisch verpleegkundige. Is het belangrijk voor je welke titel ik heb?’

Ze geeft wel goede antwoorden. Zit niet lang na te denken, zegt meteen wat terug.

‘Nee. Die konden er ook niks van. Die psychologen en psychiaters.’

Daar zegt ze niets op.

Ik registreer hoe het meisje zich roert, wakker wordt op haar open plek. Ze woont in een donker, dichtbegroeid naaldbos. Hanne zal haar niet zomaar ontmoeten. Er klinken geluiden aan de rand van het bos. Stemmen, echo's van een gesprek. In een boom naast haar zitten een paar kraaien. Pikken besjes en gebruiken hun snavels als katapult om haar te bekogelen. Beurs van het slapen op de harde grond staat ze op, veegt stof en dennennaalden van haar blote benen.

Hanne gebaart en beweegt haar mond. Ze wil iets. Maar ik wil niets. Ik ben hier nu wel lang genoeg geweest. Wil naar huis, ook al wachten daar de wanen.

Ik sta op. ‘Ik ga naar huis.’

‘Is goed. Ik wilde je ook maar even ontmoeten, zo in dit eerste gesprek. Ik hoop je volgende week te zien.’

Het meisje loopt weg van de open plek, tussen de bomen door, takken zwiepen tegen haar aan en ze moet haar armen voor haar gezicht houden. De stemmen verzwakken. Ze vergeet waar ze naartoe op weg was.

Met het meisje aan de arm loop ik naar mijn fiets, die in het fietsenhok achter het gebouw staat. Welke fiets zou van Hanne zijn? Een echte damesfiets, met een mandje voor de boodschappen. Misschien is ze wel helemaal geen fietser. Neemt ze de auto zodra ze het fris vindt.

Ik heb zin om het meisje hier achter te laten. Durf haar niet aan te kijken. Ze vertelt allemaal dingen die ik niet wil weten, zonder dat ze iets hoeft te zeggen. Over hoe het is om verkeerd te zijn. Alleen, met duizend angsten.

Ik stop haar weg onder mijn jas. Daar zal ze even zitten, zeer doen als een blauwe plek, totdat ze in het bos verdwijnt. Het is lastig fietsen met haar, ze maakt mijn ademhaling zwaar. Ook nog wind tegen. Ik negeer de blikken van anderen in het verkeer, voetgangers, automobilisten, het is alsof ze allemaal weten waar ik net vandaan kom en waarom ik daarheen moest, alsof het net op de radio is geweest.

Tegenover mijn huis staan mensen. Ik ken ze niet. Ze doen niets. Ze hebben geen ogen, maar zwarte gaten. Daardoor weet ik niet of ze mij zien.

Op de trap en in het halletje is het net zo erg. De mensen verplaatsen zich steeds naarmate ik in de buurt kom. Zelfs mijn schimmen willen niet dicht bij mij zijn.

Koffie. Ik wacht tot de waterkoker afslaat en pak de Nescafé. Maak ook een glas limonade. Mijn jas houd ik aan. Het voelt nog niet alsof ik binnen ben.

Het glas limonade drink ik in één keer leeg. Ik zoek een plekje om te zitten. Ben een hond die naar alles wat hij hoort en ziet wil blaffen. Een plekje vind ik niet, dus ik zak door mijn knieën op de grond, met mijn rug tegen het keukenkastje. Het stinkt een beetje naar het afval aan de andere kant van het deurtje. De koffiegeur is niet sterk genoeg. De mok staat op het aanrecht koud te worden.

Zo zit ik hier. *Tijd is vreemd als ik*, gaat het nummer van Spinvis. Ik ben er, en ik ben er niet. De lijnen in mijn handpalmen zijn als de ijle berkenbomen op het schoolplein. Het was een nieuw schoolgebouw van grijze bakstenen, met nieuw geplante bomen. Jonge, dunne stammen, met een steunband aan een paaltje in

een vierkant stukje aarde, omrand met vierkante stenen. In het speelkwartier stond ik bij zo'n boom. Wilde ook met een band vast aan een paaltje, zodat ik ergens bij hoorde. Thuis werd ik niet geslagen, maar ook niet aangeraakt. Op school werd ik niet gepest, maar ook nooit uitgenodigd voor een feestje, of om bij iemand thuis te komen. Ik was een schaduw.

Op school had ik de bomen. Na school de paarden. Zij praatten niet. Lachten niet. Zij waren er gewoon, waardoor ik er ook gewoon kon zijn.

2

‘En dit zou dan jouw kamer worden.’

Een deur met een gematteerd bovenlicht gaat open en ik loop naar binnen.

Het behang is gelig met donkere driehoekjes die door elkaar heen staan. Ik kan het patroon erin niet ontdekken. De driehoekjes maken zich los van de ondergrond en veranderen in vogeltjes die me willen aanvallen, in mijn gezicht willen pikken. Ik haal naar ze uit terwijl ik de kamer in me opneem. Er staat een eenpersoonsbed in de hoek, kaal, niet opgemaakt, langs de muur een commode van vurenhout met op elke lade twee grote ronde knoppen. Er staat een zandkleurige leunstoel en er hangen gordijnen in dezelfde kleur.

‘Gaat het wel?’ vraagt Johan. Hij staat in de deur-opening. Hij is een grote Zweed met een dik accent, ik moet Johèn zeggen, heeft hij me uitgelegd. Misschien doet hij de deur dicht en ben ik dan alleen met hem. Misschien dat die driehoekjes daarom in vogeltjes veranderen. Ze waarschuwen me.

‘Nu even niet, Kenny, laat haar even met rust. Afpraak?’ Johan praat met een jongen op de gang.

‘Ik wil alleen maar hallo zeggen. Hoe heet ze? Hé! Hoe heet je?’

Ik kan hem niet goed zien omdat Johan voor hem staat, zie alleen een kaalgeschoren schedel en een oorbel. De vogeltjes krijsen en klapwieken. Ik houd mijn handen op mijn oren.

‘Nu niet Kenny. Ga maar koffiezetten.’

Johan draait zich om. Ik zie hoe hij mij ziet staan, alleen in het midden van deze kamer met mijn handen op mijn oren, en even val ik samen met het meisje op de open plek in het bos. Ze is wakker, staat te kijken, luistert naar wat er gebeurt. Ik ben bezig met de kamer, met wat Johan van mij vindt, met de onbekenden in het huis die ik moet ontmoeten en met wat er zich allemaal beweegt in het bos.

Johan doet niets. Hij raakt niet in paniek. Hij laat mij staan met mijn wilde handen, die mijn hoofd willen beschermen, mijn romp, mijn hart achter mijn ribbenkas.

Op de een of andere manier stelt het me gerust dat hij me laat doen en zijn. Hij heeft het eerder gezien, is het gewend. Oordeelt er niet over. Gedrag deelt hij in in gevaarlijk en ongevaarlijk.

Het gevlieg en gekrijs van de vogeltjes wordt minder, de meeste verdwijnen door het raam dat een stukje openstaat. De gordijnen bewegen licht op een windvlaag. Deze kamer heeft al veel mensen geholpen.

De gang kent geen enkel wit op de muur, alles hangt vol met posters van concerten en tentoonstellingen en graffiti van de bewoners. ‘Die is van mij,’ zegt een jongen die met een Pepsi Max in zijn hand uit zijn kamer komt en wijst op een tag op de muur: MATTI. Door de

open deur achter hem zie ik dat zijn matras naast het bed ligt en dat de vloer bezaaid is met lege blikjes.

‘Dit is Mattias,’ zegt Johan. ‘Ook wel Matti. Dit is Sis. Matti wilde net zijn kamer gaan opruimen. Toch?’

‘Dat bepaal jij niet.’

‘Je kent de regels.’

‘Doe nou maar,’ zeg ik, en forceer een glimlach. ‘Waarom ligt je matras op de grond?’

Zijn gezicht betreft. ‘Ik mocht niet op het bed. Een bed is voor brave jongens.’ Hij brengt zijn vuist naar zijn voorhoofd, wil zichzelf slaan. Johan legt zijn hand op de vuist en duwt hem omlaag.

‘Krijgt zij die kamer?’ vraagt Matti.

‘Ziet er zo naar uit.’

Johan leidt me verder rond. Afgezien van Matti’s kamer is het overal schoon en fijn. Het is een groot, lang pand van zo’n honderd jaar oud. Elk hoekje is geleefd en bewoond. De plafonds hebben zichtbare draagbalken, zwaar en dik. Ik denk aan Opa, en vraag me af of er zich hier mensen hebben opgehangen.

De woonkamer is groot en heeft wel drie banken, zodat de bewoners en de begeleiders er allemaal kunnen zitten. Er staan blokkaarsen op een lange eettafel met genoeg stoelen eromheen voor iedereen. Een keuken met alles erop en eraan, met verse kruiden, een weekplan onder een lieveheersbeestjesmagneet op de koelkast. Het ruikt er naar koffie. Ik ontmoet Kenny, die ongevaarlijk lijkt, en twee meiden, Ida en Japke. Ik ben altijd bang voor jongens, bang voor hun vuisten en harde stemmen. Ik ben ook bang voor meisjes, voor al die dingen die ze zeggen en die ze niet zeggen. Maar Ida geeft mij een slap handje en Japke zwaait naar mij

terwijl ze buiten staat te roken. Ze zijn allemaal volwassen, maar komen zo jong over. Hanne zegt dat ik goed bij deze mensen pas. Niemand heeft ooit gezegd dat ik goed bij mensen pas. Hanne noemt mij een meisje. Het is oppassen met haar. Ze denkt dat ze alles begrijpt, maar ze weet niets.

Als ik weer buiten sta, moet ik mijn zadel droogvegen met mijn mouw. Het miezert wat. Gladde, glanzende kinderkopjes. Er vaart een rijnaak langs over het kanaal. De schipper zwaait naar mij alsof hij me kent. Ik kijk om naar het grote huis van de woongroep. De schipper denkt dat ik daar hoor. Nog een maandje tot de verhuizing, dan woon ik hier. Het lijkt allemaal een verloren zaak.

Voor ik opstap kijk ik even naar het raam van mijn nieuwe kamer. De vogeltjes zijn weer in driehoekjes veranderd en hangen rustig in het patroon van het behang.